

გაკვეთილი 2

იმპორტ–ექსპორტი

საერთაშორისო ვაჭრობა

5. ინკოტერმსი - საქონლის მიწოდების პირობები

“INCOTERMS“-არის კომერციული ტერმინების ერთობლიობა, რომლებიც გამოიყენება საერთაშორისო ხასიათის ხელშეკრულებების დადებისას. იგი განიხილავს მყიდველსა და გამყიდველს შორის არსებული უფლება-მოვალეობებისა და პასუხისმგებლობების ისეთ საკითხებს, რომელიც დაკავშირებულია საქონლის ყიდვა-გაყიდვის, მიწოდების, დაზღვევის, განბაჟების, ტრანსპორტირების ასპექტებთან და ა.შ. თავად ტერმინი „INCOTERMS“-ი არის შემოკლებული ვარიანტი „International commercial terms“ (საერთაშორისო კომერციული ტერმინები). საერთაშორისო სავაჭრო პალატის მიერ 1936 წელს (ქ. პარიზში) მოხდა მათი უნიფიცირება და „INCOTERMS“-ის სახით გამოიცა საერთაშორისო სავაჭრო ტერმინების კრებული, თუმცა აღნიშნული გამოცემა ორიენტირებული იყო ისეთ ტერმინებზე, რომელიც გამოიყენებოდა საქონლის მხოლოდ საზღვაო გადაზიდვისათვის, უკვე შემდგომი რედაქციები კი შეიცავდა ინფორმაციას საქონლის სხვა საშუალებების გადაზიდვების შესახებ. (სარკინიგზო, საჰაერო, ავტოტრანსპორტი). 2010 წელს „INCOTERMS“ ჩამოყალიბდა დღეს მოქმედი საბოლოო რედაქციის სახით. დამატებით უნდა აღინიშნოს, რომ „INCOTERMS“-ის თითოეული ტერმინის სათანადო შერჩევას დიდი მნიშვნელობა აქვს, რადგან მისმა არასწორმა გამოყენებამ შეიძლება მნიშვნელოვნად დააზარალოს ხელშეკრულების ორივე მხარე და წარმოიქმნას ისეთი გარემოებები, რომლებიც გამყიდველსა და მყიდველს შორის დავის საგანი გახდება.

?

საერთაშორისო კომერციული ტერმინები „INCOTERMS“- 2010:

EXW	ყველა ტიპის ტრანსპორტი	EX Works (... named place) ფრანკო ქარხანა (... ადგილის დასახლება)
FCA	ყველა ტიპის ტრანსპორტი	Free Carrier (...named place) ფრანკო გადაზიდვა (... ადგილის დასახლება)
FAS	საზღვაო ან შიდა წყლების ტრანსპორტი	Free Alongside Ship (... named port of shipment) ფრანკო გემის გასწვრივ (... გამგზავნის პორტის დასახლება)
FOB	საზღვაო ან შიდა წყლების ტრანსპორტი	Free On Board (... named port of shipment) ტვირთი გემბანზე (... გამგზავნის პორტის დასახლება)
CFR	საზღვაო ან შიდა წყლების ტრანსპორტი	Cost and Freight (... named port of destination) ღირებულება და ფრახტი (... დანიშნულების პორტის დასახლება)
CIF	საზღვაო ან შიდა წყლების ტრანსპორტი	Cost, Insurance and Freight (... named port of destination) ღირებულება, დაზღვევა და ფრახტი (... დანიშნულების პორტის დასახლება)
CIP	ყველა ტიპის ტრანსპორტი	Carriage and Insurance Paid To (... named place of destination) ფრახტი/გადაზიდვა და დაზღვევა გადახდილია ...მდე (... დანიშნულების ადგილის დასახლება)
CPT	ყველა ტიპის ტრანსპორტი	Carriage Paid To (... named place of destination) გადაზიდვა გადახდილია ...მდე (...დანიშნულების ადგილის დასახლება)
DAT	ყველა ტიპის ტრანსპორტი	Delivered At Terminal (... named terminal of destination) მიწოდება ტერმინალზე (...დანიშნულების ადგილის დასახლება)
DAP	ყველა ტიპის ტრანსპორტი	Delivered At Point (... named point of destination) მიწოდება დანიშნულების პუნქტამდე (...დანიშნულების ადგილის დასახლება)
DDP	ყველა ტიპის ტრანსპორტი	Delivered Duty Paid (... named place of destination) მიწოდება საბაჟო მოსაკრებლების გადახდით (...დანიშნულების ადგილის დასახლება)

EXW

Ex Works

ფრანკო ქარხანა - ღირებულება მიწოდების მომსახურების გარეშე. ექსპორტიორი პროდუქციას აწვდის საკუთარი ქარხნის ტერიტორიაზე, ავტოსატრანსპორტო საშუალებაზე დატვირთვის გარეშე. ის არ იღებს არანაირ ვალდებულებას/რისკს მიწოდებთან დაკავშირებით.

FCA

Free Carrier

ფრანკო გადამზიდავი - გადაზიდვაზე პასუხისმგებლობის გადაბარება. გამყიდველი გადასცემს პროდუქციას, მყიდველის მიერ შერჩეულ გადამზიდავ კომპანიას საკუთარი ქარხნის / საწყობის ტერიტორიაზე ან წინასწარ შეთანხმებულ ადგილას. რისკების გადაბარება ხდება საქონლის იმ სატრანსპორტო საშუალებაზე დატვირთვისთანავე, რომელიც განახორციელებს გადაზიდვას. გამყიდველი უზრუნველყოფს საექსპორტო პროცედურების მოგვარებას.

FAS

Free along side Ship

თავისუფალი გემზანის გასწვრივ. - გამოიყენება მხოლოდ საზღვაო და ხმელეთის წყლებზე ტრანსპორტირებისთვის. გამყიდველმა უნდა მიიტანოს ტვირთი პორტის იმ ადგილზე რაც შეთანხმებულია წინასწარ. ამ მომენტიდან მყიდველმა უნდა იზრუნოს გადაზიდვის კონტრაქტზე და მისი პასუხისმგებლობაა ნებისმიერი ზიანი ან დანაკარგი.

მაგ: "FAS-ფოთის ნავსადგური" ნიშნავს, რომ გამყიდველი თავის მოვალეობას ამოწურულად თვლის, როცა საექსპორტო პროცედურების გავლის შემდეგ მიიტანს და განალაგებს ტვირთს ნაპირზე დათქმული გემის გემზანის გასწვრივ, ფოთის ნავსადგურში. ამის შემდგომ მყიდველი უზრუნველყოფს ტვირთის ჩატვირთვას გემზე და ტრანსპორტირებას.

FOB

Free on Board

ფრანკო გემზანი - გადაზიდვაზე პასუხისმგებლობის გადაბარება. ტერმინი გამოიყენება მხოლოდ საზღვაო და ხმელეთის წყლებზე ტრანსპორტირებისთვის. გამყიდველმა უნდა უზრუნველყოს ტვირთის მიწოდება იმ საზღვაო ხომალდის გემზანზე რომელიც მიუთითა მყიდველმა. ტვირთი როდესაც გადაკვეთს გემის ბორტს ყველა პასუხისმგებლობა გადადის მყიდველზე. მაგ: "FOB-ფოთის" ნიშნავს, რომ გამყიდველი თავის მოვალეობას ამოწურულად თვლის, როცა საექსპორტო პროცედურების გავლის შემდეგ ტვირთს თავისი ხარჯით დატვირთავს ფოთის ნავსადგურში მითითებულ გემზე.

CFR

Cost and Freight

CIF

Cost, Insurance & Freight

CFR - ღირებულება და ფრახტი. გამყიდველი ვალდებულია თვითონ გაწიოს გადაზიდვის ხარჯი. როდესაც ტვირთი უკვე ხომალდზეა გამყიდველი ადარაა პასუხისმგებელი ზიანზე ან დანაკარგებზე. მაგ: "CFR-ოდესა" ნიშნავს, რომ ექსპორტიორი საქართველოდან იხდის გადაზიდვის ყველა ხარჯებს ოდესამდე, მაგრამ უარს ამბობს დაკარგვის, დაღუპვის, გაფუჭების რისკზე და წარმოქმნილ დამატებით ხარჯებზე იმ მომენტიდან, როცა საქონელი გადაკვეთს დატვირთვის ნავსადგურში გემის მოაჯირს. ექსპორტიორი ასევე აგვარებს საექსპორტო პროცედურებს.

CIF - ღირებულება, დაზღვევა და ფრახტი. ამ დროს CFR -ისგან განსხვავებით, ექსპორტიორი იხდის დაზღვევასაც და რისკების გადატანა ხორციელდება როცა საქონელი დატოვებს გემს მყიდველის მიერ დასახელებულ მიმღებ პორტში. CIF-ის მიხედვით, გამყიდველმა უნდა მოიპოვოს ტვირთის დაზღვევა საკუთარი ხარჯებით, რათა დაფაროს მყიდველის რისკები.

CPT

Carriage Paid to

CIP

Carriage, insurance paid

CPT - „გადაზიდვა გადახდილია . . . მდე“. - გამოიყენება ნებისმიერი ტრანსპორტით გადაზიდვისას. გამყიდველი იხდის ტრანსპორტირების ღირებულებას დანიშნულების ადგილამდე და იხნის პაუსიზმგებლობას, როგორც კი გადააბარებს ტვირთს გადამზიდვს. საექსპორტო პროცედურებს აგვარებს გამყიდველი. მყიდველზე გადადის რისკი მითითებულ ადგილზე ტვირთის განთავსების შემდეგ.

CIP - „გადაზიდვა, დაზღვევა გადახდილია . . . მდე“ - გადაზიდვის და დაზღვევის ღირებულება გადახდილია - CPT-ისგან განსხვავებით გამყიდველი იხდის ასევე დაზღვევის ღირებულებასაც. რისკი მყიდველზე გადადის როდესაც ტვირთი მიაღწევს შეთანხმებულ ადგილს.

DAT - Delivered at Terminal / მიწოდება ტერმინალზე (..დანიშნულების ადგილის დასახელება)

გამყიდველის მოვალეობა შესრულებულია როდესაც პროდუქცია მიტანილია მყიდველის მიერ დასახელებულ ტერმინალზე დანიშნულების ადგილას ან პორტში. ეს მეთოდი გამოიყენება ყველა ტიპის სატრანსპორტო გადაზიდვისას. გამყიდველი იღებს ყველა რისკს ტვირთის ტრანსპორტირების პერიოდში ტერმინალში გადმოტვირთვის ჩათვლით. გამყიდველი ასევე აგვარებს ექსპორტთან დაკავშირებულ ყველა საბაჟო პროცედურას. იმპორტთან დაკავშირებული საბაჟო პროცედურების მოგვარებას უზრუნველყოფს იმპორტიორი.

DAP - Delivered at Place / მიწოდება დანიშნულების პუნქტამდე (..დანიშნულების ადგილის დასახელება) - DAT-ისგან განსხვავებით გამყიდველის მოვალეობა შესრულებულია როდესაც ტვირთი შიდა ტრანსპორტით მიწოდებულია და გადმოტვირთულია მყიდველის დანიშნულების პუნქტამდე, და არა მხოლოდ ტერმინალამდე (რომელიც შეიძლება პორტშიც იყოს განთავსებული). ეს მეთოდი გამოიყენება ყველა ტიპის სატრანსპორტო გადაზიდვისას. გამყიდველი იღებს ყველა რისკს ტვირთის ტრანსპორტირების პერიოდში ტერმინალში გადმოტვირთვის ჩათვლით. გამყიდველი ასევე აგვარებს ექსპორტთან დაკავშირებულ ყველა საბაჟო პროცედურას. იმპორტთან დაკავშირებული საბაჟო

პროცედურების მოგვარებას უზრუნველყოფს იმპორტიორი. *(ბოლო ორმა ჩაანაცვლა ადრე არსებული ოთხი ფორმა DAF,DES,DEQ,DDU)*

DDP – „მიწოდება საბაჟო გადასახდელების ჩათვლით“ - ნიშნავს, რომ გამყიდველმა თავის თავზე აიღო ყველა ხარჯები საქონლის დანიშნულების პუნქტამდე ჩატანის, ტრანსპორტირების დროს დაზღვევის და ყველა საბაჟო გადასახადების გადახდის ჩათვლით გარდა.